

uplynula. Jestliže nalézací soud přes to uznal obžalovaného na tento návrh vinným přestupkem utrhání na cti, zatížil rozsudek zmatkem podle § 281, čís. 9, písm. b) tr. ř., zmateční stížností právem vytýkaným. O případ § 17, odst. 2 zák. čís. 108/1933 Sb. z. a n. tu nejde, protože řeči obžalovaného po hospodách nebyly předmětem trestního oznámení četnické stanice ve V., které se stejně jako trestní řízení o něm zavedené týkalo jiného činu. Odůvodněné zmateční stížnosti bylo proto v tomto bodě vyhověno, odsuzující výrok byl zrušen a věc byla vrácena nyní příslušnému okresnímu soudu, aby ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl, přihlížeje k pravoplatnému odsuzujícímu výroku a dbaje nákladů řízení zrušovacého.

### Čís. 6373.

**K otázce příčinné souvislosti mezi jednáním (opominutím) a výsledkem.**

**Střelmistr, který proti bezpečnostnímu předpisu připustil, aby dělník pracoval se sbíjecím kladivem v blízkosti selhavší nálože, a který tím přivodil situaci, ohrožující statky v § 335 tr. z. uvedené, odpovídá za nastalý výsledek svého jednání (opominutí), neodvrátil-li hrozící nebezpečí přiměřenými opatřeními, která mohl učiniti.**

**Nestačí, že dělníku zakázal nebezpečný způsob práce, nepostaral-li se všemi prostředky, které měl po ruce, aby jeho zákazu též dbal.**

**Dělníkova neposlušnost neruší příčinnou řadu.**

(Rozh. ze dne 10. října 1939, Zm I 349/39.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti veřejného žalobce do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný podle § 259, čís. 2 tr. z. zproštěn obžaloby pro přečin proti bezpečnosti života podle §§ 335, 336, písm. g), 337 tr. z., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a uznal obžalovaného vinným, že dne 6. května 1935 v K., připustiv jako střelmistr dolu V. práci se sbíjecím kladivem v blízkosti nálože selhavší střelné rány, vykonal vzhledem k věcem uvedeným v § 85, písm. c) tr. z. jednání a dopustil se opominutí, o němž podle jeho přirozených následků, každému snadno seznatelných, podle svého povolání a podle předpisů zvláště vyhlášených, mohl nahlédnouti, že se jím může způsobiti nebezpečnosti života, zdraví nebo tělesné bezpečnosti lidí, z čehož povstalo těžké poškození na těle Michaela B., čímž spáchal přečin proti bezpečnosti života podle §§ 335, 337 tr. z.

### Důvody:

Zmateční stížnosti uplatňující důvody zmatečnosti podle § 281, čís. 5 a 9, písm. a) tr. ř. je přisvědčiti již z důvodu zmatku posléze uvedeného.

Rozsudek výslovně připouští, že obžalovaný svým rozkazem, daným B-ovi, pokud se týče tím, že vědomě připustil, aby B. pracoval sbíjecím kladivem v takové blízkosti selhavší střelné rány, že se již objevila jílová ucpávka nálože, porušil jako důlní střelmistr, tedy jako osoba pověřená prováděním střelných prací a dozorem nad nimi a odpovědná za zachování předpisů, vydaných pro provádění těchto prací k zajištění bezpečnosti důlního provozu, nařízení § 44 provozního řádu o zacházení s výbušninami, vydaného výnosem báňského revírního úřadu, podle něhož je zakázáno používat při přebírání zásoby v dosahu hnízda selhavší rány železného náčiní, jehož úderem do rozbušek by mohlo nastati nebezpečí, a podle něhož má býti zásoba přebírána pokud možno jen ručně. Zjišťuje také, že výbuch dříve selhavší rány, který měl za následek těžké poškození na těle Michaela B., nastal tím, že B. použil při práci v odporu s uvedeným nařízením železného kladiva v uvedené nebezpečné blízkosti nálože. Zjistiv však dále, že obžalovaný dal B-ovi rozkaz (pokyn), aby zanechal další práce s kladivem, že však to B. neučinil, a že k výbuchu došlo teprve po té, kdy byl dán uvedený rozkaz, tudíž následkem toho, že B. pokračoval v práci kladivem přes zákaz obžalovaného, dospěl první soud k přesvědčení, že mezi nedbáním uvedeného předpisu se strany obžalovaného a výsledkem, který nastal, není příčinné souvislosti, a v důsledku toho zprostil obžalovaného úplně viny, aniž — ač byla napověděna nedbalost obžalovaného nejen v překročení uvedeného předpisu, nýbrž i v tom, že rovněž v odporu s vydanými bezpečnostními předpisy vypálil najednou více ran — uvažoval o skutku obžalovaného s hlediska § 432 tr. z. Tomuto odůvodnění vytýká zmatečnou stížnost právem pochybení po stránce právní.

Podle zásady vyslovené v § 134 tr. z., která platí pro celý obor trestního práva, je považovati výsledek za příčinný s jednáním (nebo opominutím) i tehdy, když nastal pro nahodilé okolnosti, za nichž byl čin spáchán, nebo z příčin vedlejších náhodou k tomu přistoupiвших, pokud byly přivoděny činem samým. K připočtení trestného výsledku se proto nevyžaduje, aby výsledek nastal výhradně z konání (opominutí) pachatelova; dostačí, vyvolal-li pachatel jednu z více podmínek nastalého výsledku, byť i ne hlavní nebo bezprostřední. V příčinné souvislosti je každé konání (opominutí), které jest jednou z podmínek trestného výsledku, takže by bez něho nebyl nastal.

Třeba je správné, že by bylo bývalo úrazu zabráněno, kdyby se byl B. zachoval podle rozkazu obžalovaného, mohl by býti obžalovaný podle toho, co uvedeno, prost odpovědnosti za nastalý výsledek, kdyby k neposlušnosti B-ově nezavdal podnět svou nedbalostí. Nesejde na tom, že by bylo bývalo nedošlo k úrazu, kdyby byl B., uposlechnuv pokynu obžalovaného, zanechal práce s kladivem, nýbrž stěžovatelova odpovědnost za následek výbuchu by mohla býti vyloučena, jen kdyby bylo dokázáno, že by bylo k výbuchu, a tím k následkům s ním spojeným, došlo i tehdy, kdyby se byl stěžovatel nedopustil jednání nebo opominutí, které mu lze přičítati za nedbalost ve smyslu § 335 tr. z., že tudíž tyto následky nemohl odvrátiti vynaložením povinné péče.

Jak vyplývá ze zjištění prvního soudu, byla práce, konaná B-em v okamžiku výbuchu, pokračováním pracovního úkonu, který obžalovaný přikázal tomuto sobě podřízenému zaměstnanci, máje povinnost dozoru při provádění tohoto úkonu a odpovědnost za jeho bezpečné provedení. Tím, že dovolil, — jak rozsudek předpokládá, když výslovně zjišťuje porušení předpisu § 44 citovaného řádu, — aby tento dělník pracoval se železným náčiním v takové blízkosti nálože selhavší rány, v níž je uvedená práce zakázána, přivodil obžalovaný situaci, v níž se bylo obávat nebezpečí pro statky uvedené v § 335 tr. z. Vzhledem k tomu, že byla již odkryta jílová ucpávka nálože, je již podle obecné zkušenosti zřejmo, že nebezpečí výbuchu, hrozící z práce se sbíjecím kladivem, bylo naléhavé a bezprostřední, jak bylo též potvrzeno znalcem, v jehož posudku jest uvedeno, že bylo pracováno v blízkosti krajně nebezpečné a že již první úder ocelového nože sbíjecího kladiva na citlivou rozbušku v nábojce musel mít v zápětí okamžitý výbuch nálože. Vyvrcholení tohoto bezprostředně hrozícího nebezpečí ve skutečné porušení bezpečnosti mohl obžalovaný — a vzhledem k tomu, že byl povinen pečovat o bezpečnost dělníka jemu svěřeného a že tuto situaci zavinil nedbáním zmíněného již bezpečnostního předpisu, také měl — odvrátiti jen opatřeními přiměřenými této situaci. Jak zjišťuje rozsudek, spokojil se však obžalovaný tím, že poručil B-ovi, aby již přestal pracovat s kladivem. Rozsudek sám netvrdí, a nehájil se tak ani obžalovaný, že vůbec B-a upozornil, zvláště pak nějakým důrazným způsobem, jak toho bylo třeba, na naléhavost nebezpečí, spojeného s další prací. Obžalovaný — o jehož výpověď se rozsudek nepochybně opírá — uvedl naopak sám, že v okamžiku, kdy již bylo viděti letnu a nevybuchlou ránu, řekl pouze B-ovi, »aby toho už nechal«. Sám první soud mluví o pouhém pokynu. Avšak takový povšechný pokyn byl za uvedených okolností opatřením nedostačujícím k odvrácení toho, aby se příčinný vývoj událostí, k němuž obžalovaný zavdal podnět pracovním příkazem, který dal dělníkovi a tím, že trpěl práci se sbíjecím kladivem v tak nebezpečné blízkosti nevybuchlé rány, bral jiným směrem nebo skončil před oním výsledkem, k němuž v zápětí došlo. Nelze v něm tudíž spatřovati splnění povinnosti obžalovaného. Poměry, za kterých bylo obžalovanému jednati, vyžadovaly k zamezení výbuchu a jeho následků, aby nejen s největším důrazem zakázal další práci s kladivem, nýbrž se i postaral se vši energií a autoritou a všemi prostředky, které mu byly po ruce, o dodržení takového skutečného příkazu. Že obžalovaný takové opatření učinil, rozsudek nezjistil a není ani tvrzeno výsledky hlavního přeličení.

Obžalovaný dal tudíž tím, že přikázal B-ovi zjištěnou práci, dále tím, že trpěl, aby bylo pracováno s kladivem až v zakázané blízkosti, a konečně tím, že neučinil ani pak nutné opatření k zamezení práce s kladivem a tím k odvrácení výbuchu, podnět k další práci a k neposlušnosti B-ově, o němž sám rozsudek nepředpokládá, a o němž nelze ani usuzovati z výsledků hlavního přeličení a z obecné zkušenosti, že by byl pokračoval v práci s kladivem, přikázané mu obžalovaným, chtěje tím způsobiti výbuch, nebo věda, že nastane. Výbuch ten a jeho následky jsou

proto podmíněny jednáním a opominutím obžalovaného tak, že by byly bez něho nenastaly. Touto neposlušností nebyla započata nová samostatná příčinná řada. Tím méně lze mluvit o nedostatku zákonem předpokládané příčinné souvislosti z důvodu (uvedeného v odvodu obžalovaného), že poškozený měl možnost odmítnouti nebezpečný pracovní úkon.

Obžalovaný mohl a měl seznati ze zvláště vyhlášeného předpisu výše zmíněného, jehož neznalostí se nemůže omlouvat (§ 238 tr. z.), že může přípuštěním práce s kladivem v samé blízkosti nálože selhavší rány způsobiti nebezpečnoství pro život, zdraví nebo bezpečnost svých pomocných zaměstnanců. Z povahy práce v dolech, ze svého odborného vzdělání a z praktických zkušeností povolání a s nimi spojeného poznání různosti povah a tělesných i duševních vlastností zaměstnanců mohl si obžalovaný — zvláště při stupni inteligence předpokládatelné u něho jako u absolventa státní odborné horní školy a úředně potvrzeného poddůlního a střelmistra — uvědomiti možnost, že dělník, zabraný do pracovního úkonu, který mu sám přikázal, přeslechne nebo nepochopí, zvláště ne okamžitě, jeho bez výstrahy daný pokyn, aby už nechal práce, nebo že ho nebude dbáti, ať už z pracovní horlivosti, nebo z jiných důvodů.

Výše uvedená činnost obžalovaného, pokud se týče jeho nečinnost — k níž došlo za situace, za které měl povinnost jednati (zachrániti právní statek), an vytvořil vyličeným zaměstnáním dělníka při práci, jejíž konání bylo nutně spojeno s nebezpečím pro jeho tělesnou bezpečnost, stav věcí, z něhož nastalo nebezpečí pro tento právní statek — byla tudíž nedostatkem povinné péče. Jde proto o jednání a opominutí z nedbalosti podle § 335 tr. z. Výsledek, který nastal, je podle toho, co bylo uvedeno, v příčinné souvislosti s nedbalostí obžalovaného. Rozsudkem tvrzenou neopatrnost (neposlušnost) B-ovu lze posuzovati jen jako vedlejší nahodilou příčinu, způsobenou činem samým (§ 134 tr. z.).

Vyloučiv trestní odpovědnost obžalovaného za následky souzeného výbuchu a zprostit jej úplně obžaloby, posoudil první soud věc mylně a zatížil rozsudek zmatkem podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř., pro který byl rozsudek zrušen již z tohoto důvodu, aniž bylo třeba se zabývatí dalším uplatněným zmatkem podle § 281, čís. 5 tr. ř.

Nepochybná rozsudková zjištění umožňují zrušovacímu soudu, aby rozhodl ihned ve věci samé. Zjišťujeť rozsudek výslovně, maje pro tento závěr oporu v chorobopisu a ve výpovědi svědka B., že byl B. výbuchem těžce poškozen na těle. Z hořejších vývodů plyne, že je tento výsledek v příčinné souvislosti s jednáním a opominutím obžalovaného, jaké předpokládá skutková podstata § 335 tr. z. Poněvadž je konečně bezpečně zjištěno, že byl čin spáchán při provozu dolu, tedy vzhledem k věcem uvedeným v §§ 85, písm. c), 87 tr. z., je podřaditi souzený skutek i pod ustanovení § 337 tr. z.

### Čís. 6374.

**Ku příčinné souvislosti není třeba, aby pachatelovo jednání bylo výhradnou, hlavní nebo bezprostřední podmínkou nastalého výsledku,**